

gatni. Szinte látni, hogy a német plakátra-
zoló nagyiparosok — Deutsch, Szafranski,
Weidenschlager, Bolz — miként buzdítják az
alkalmazottaikat minél többet, minél jobbat
és minél hívebben lopni, Mit ki nem fosztog-
atnak a napi munka gyors és fürge robotosai?
A Simplicissimus és a Jugend összes rajzo-
lóit, az élőket és a holtakat, az egyik Gul-
branssonra abonnál, a másik Bruno Paula
utazik. A franciákat és angolokat sem kímé-
lik: az Assiette au Beurret, a Gazette du bon
ton-t, Sem-et, Poulbot-t, Penfield-t, de vi-
szont ezek sem maradnak adósok és ők meg
nagyot ütnek botjukkal a németek fejére:
Thönytől, Wilketől úgy lopnak az illedelmes
franciák, hogy kamatostul visszaszopják a
kölcsönt. Így játszanak egymással a nemze-
tek békeidőben. Néha valóságos nemzetközi
labdarúgás folyik egy-egy jó vicctémával.
Reimannban van annyi humor, hogy az egé-
szet nem fogja fel nagyon tragikusan, inkább
csak akkor komolyodik el, mikor azt a szem-
érmelenséget emlegeti, amellyel egyes szel-
lemi kleptomániások az idegen javak révén
pöffeszkedő hirdető-vállalkozókká és köztisz-
teletben álló humoristákká válnak. A fekete
lista teljességéhez az az egy „szerzemény”
hiányzik csupán, amelyen legtöbbet mulattak
az utóbbi időben Németországban. Egy fiatal
ember egy elegáns ékszerdobozt nyújt át az
imádott hölgynek. A doboz tetejére jól olvas-
hatóan felírta nevét a rajzoló. Nosza fogta
magát egy plagizátor és úgy ahogy volt,
lerajzolta a reklámképet. Még a kazettán
levő nevet is átvette, mert erről azt hitte,
hogy ez valamelyik francia ékszerész már-
kája. A vicc és reklám birodalmában azon-
ban úgy látszik nem veszik nagyon zokon
az ilyen csapdaállítást. A mentőegyesület jel-
szavával vigasztalódnak: „mindnyájunkat ér-
het baleset.”

KIÁLLÍTÁSOK

PRO TRANSYLVANIA nevű s az erdély-
részi károsultak felszegélyezésére alakult
egyesület javára érdekes kiállítást rendezett
dr. Varju Elemér osztályigazgató közremű-
ködésével a gróf Mikes Árminné vezetésével
alakult hölgybizottság a Nemzeti Múzeumban
A február hó 10-én megnyílt kiállítás java
részét a koronázáson részt vett főrangú
hölgyek pazarhatású díszruhái foglalják el.
A főhelyen Zita királynénak e füzet bemuta-
tott és ismertetett aranyhímzésű ruháját, mel-
lette IV. Károly királynak, Ottó trónörökös-
nek és Izabella kir. hercegnének a koroná-
záson viselt öltözeteit látjuk. Még mintegy
száz nő díszruha pompázik a tárlókban és a

szabadon álló babákon. Egy részükön meg-
látszik a századok nemes patinája; immár
porladozó nagyasszonyok hordták őket Lipót
és Mária Terézia idejében s nemzedékről nem-
zedékre szállva ifjú királyunk koronázásán
most is előkerültek a finoman szőtt brokátok,
hímes selymek és bársonyok, leheletszerű fá-
tyolok és csipkék és ámulatba ejtik a kiállít-
ás látogatóit. Igaz gyönyörűséggel szemlél-
tük a választékos művészi ízléssel összeválo-
gatott, nemes anyagból készült s a magyar
mágnásnők hagyományos viseletének stílusát
visszatükrözőtő változatos festői öltözeteket,
de furcsán hatott a kellő szakavatottság és
művészi érzék nélkül készült, nem egyező
színű és díszítésű, újdonsült néhány díszruha,
mely nyilván úgy kerülhetett a kiállításra,
hogy a rendezők nem térhettek ki bizonyos
személyi tekintetek elől. Szerencsére ilyen ruha
csak kevés akad; túlnyomó részök valóban
élvezetes és tanulmányos képét adja a XVIII.
és XIX. század és a legújabb kori mágnás-
női viseletnek. Ujabbán a kiállítást néhány férfi
díszruhával gazdagították, amelyek között kivá-
lik gr. Andrássy Gézának kápráztató ékszer-
kel díszes gyönyörű öltönye. A magyar dísz-
ruhákkal egyik közelebbi számunkban tüzeteseb-
ben akarunk foglalkozni s ezért ez alkalommal
beírjuk azzal, hogy felhívjuk olvasóink figyel-
mét az érdekes kiállításra és megtekintését
ajánljuk. Úgy értesülünk, hogy egy nagyobb-
szabású díszmű kiadását tervezik, amely
magában foglalná a kiállítás anyagának java
részét. Örvidenénk, ha e terv megvalósul-
na, mert a kiállítás látóivalóiból való-
ban maradandó becsű díszmű állítható össze,
mely az ország határain túl is számíthat
érdeklődésre. A ruhák csoportján kívül a
régibb és újabb egyházi szerelvényeknek és
papi ruháknak egész sorozata látható, amely
a koronázáson szerepelt. Az egyházi tárgya-
kat az esztergomi primási kincstár és a budai
koronázási főtemplom, Mátyás király olasz
származású, híres trónkárpitját pedig az
Erdődy grófi család a jótékony célra való
tekintettel engedték át a kiállításnak. Ezeket
a Magyar Iparművészet régebbi évfolyamai-
ban részben már közöltük, egy részüket pedig
e füzet más helyén ismertetjük és mutatjuk be.

HÉT KIÁLLÍTÁS EGY MÚZEUMBAN. An-
nak jellemzésétül, hogy a földön, vizen, víz
alatt és levegőben harcoló, éhező, fázó és vérző
Németország micsoda művészetnevelő tevő-
kenységre képes, hadd álljon itt egyszerű
elsorolása annak, hogy a Stuttgartban levő
Landesgewerbemuseum, melynek igazgatóját
Pazaurek Gusztávot már több ízben és több-
féle minőségben volt alkalmunk méltatni, mi-
féle kiállításokat rendezett az 1916-ik hábo-

rús év végén egyetlen múzeumban és egyidejűleg. Bemutatta Németországnak eddig legnagyobb plakátkiállítását, az A. E. G. pályázatára érkezett műveket a Nitra-lámpák népszerűsítésére. Bemutatta, hogy a rokkantak minő munkákat csináltak egy olyan tanfolyamon, melyet az épület- és bútorasztalosiparban való képesítésük céljából rendeztek. Bemutatta a württembergi arany- és ezüst-adományokból a haza oltárára letelt amaz ékszereket és ötvösműveket, melyeknek művészettörténeti becsük van és amelyek az igazgatót a régi ötvösjelek lajstromainak elkészítésére buzdították. Két művésznek kollektív kiállítását és elrendezte Carlo Tip árnyékképeit és Gies müncheni éremvéső medaillonjait. A bécsi Larisch-iskola betűvetési tanmenetét is kiállította okulásul és hogy az üzleti grafika területének még egy oldalát felölelje, bemutatta az illatszerek csomagolásának pályamunkáit, azon rendkívül tanulságos württembergi módszer szerint, hogy a jó példák mellett azok ellenképéül az ízléstelenségeket is bemutatta.

RÉGI ÉS MODERN KÖNYVEK KIÁLLÍTÁSA. A bécsi udvari könyvtárak anyagából az elmúlt nyáron rendezett kiállítás minálunk is megérlelte azt a gondolatot, hogy hasonló kiállítással igyekezzenek a bibliofileket és a könyvművészet iránt érdeklődő nagyközönséget megörvendeztetni. A kiállítás eszméje, mellyel az Országos Kiállítási Központ több ülésén foglalkozott már, minálunk nemcsak a nagy köz- és magánkönyvtárak művészi anyagát ölelné fel az ősnymtatványoktól kezdve, hanem még a napjainkbeli magyar könyvtermelés művészileg értékes anyagát is, hogy a magyar grafika ily irányú ízléséről a nagyközönségnek teljes képet adjon. A kiállítás időpontja és méretei elsősorban attól függnek, hogy mikor és mennyire hárulnak el ama nehézségek, melyek ma a vidéki nagy könyvtárakat visszatartják attól, hogy becses unikumaikat a postai szállítás nehézségeinek tegyék ki. Előre látható, hogy a most fennforgó nehézségek csak a békés idő beköszöntésével háríthatók el teljesen. De akkor mingyárt hozzá kellene fogni a kiállítás előkészítéséhez, mert oly hosszú idő telt már el az 1880-ban rendezett utolsó könyvkiállítás óta, hogy a mostani nemzedék, melynek a könyv iránt való érdeklődése tagadhatatlanul erősbödött, jogos kíváncsisággal néz egy ilyen kiállítás anyaga elé.

ROKKANTKIÁLLÍTÁS. Ez év nyarán nagyarányú kiállítás fog megnyílni Budapesten. Az Országos Kiállítási Központ Zsolnay Miklós főrendiházi tagnak, az Iparművészeti Társulat

alelnökének vezetése alatt serényen készíti elő a rokkantkiállítást, mely az első nagyarányú magyar kiállítás lesz a háború kitörése óta. Sem helye, sem ideje nincs még pontosan megállapítva, csak annyi bizonyos, hogy a kiállítás fel fogja ölelni mindazt az anyagot, mely a rokkantügygel kapcsolatban a társadalmat érdekelheti és elsősorban a rokkantak iskoláiból kikerült munkák fognak ott bemutatásra kerülni. A kiállítás, mely a magyar közélet vezető egyéniségeinek bevonásával országos jellegű lesz, bizonyára nagyon tanulságos képet fog adni a rokkantügynek magyarországi szervezettségéről, mely szakértők véleménye szerint a németekével is vetekszik. Hogy pedig a kiállításon bemutatásra kerülő anyag iparművészeti része és az egész kiállítás elrendezésének ízléses volta sem fog kívánni valót hagyni, arra biztositékot nyújt, hogy a végrehajtó-bizottságba, mely az előzetes szervezés munkáját végzi, az Iparművészeti Társulat választmányának három tagját is beválasztották és pedig Györgyi Kálmán igazgatót, Faragó Ödön tanárt és Pogány Móríc műépítészit. A háborús és a háború utáni szociális feladatok e legégetőbbjéhez bizonyára sok értékes adalékkal fog szolgálni e fájdalmasan érdekes kiállítás.

PÁLYÁZATOK

ELDÖLT PÁLYÁZAT. Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat bírálóbizottságának 1917 február hó 12-én tartott ülésén döntötték el a limanovai diadalmas csata emlékének megörökítésére szánt plakett mintájára hirdetett második pályázatot. A kifizűtt határidőre 11 művésztől 13 pályaterv érkezett be. A bírálóbizottság egyhangúlag sajnálattal megállapította, hogy a beérkezett pályaművek egyike sem ulti meg azt a mértéket, amit a Társulat joggal megkívánhat s ennél fogva meddőnek kell nyilvánítania a pályázatot. Minthogy viszonylag a legtöbb hivatalosságot és törekvést az „X. Y.“, „Huszárok I.“ és „Mégvédték a hazát“ jeligés pályaművek mutatják, a bizottság a három pályamű szerzőinek, névszerint Horváth Bélának, Szege Sándor és Fekete Oszkárnak, valamint Rigele Alajos és Weinwurm Frigyes művészeknek munkájuk kárpótlásául 100—100, összesen tehát 300 korona tiszteletdíjat szavaz meg. E második sikertelen pályázat elszomorító eredménye azt a meggyőződést érleli a bizottságban, hogy újabb általános nyilvános pályázat hirdetésével sem érné el a bizottság a kívánt célt, ezért a limanovai plakett mintájára szóló szűkebb pályázat

hirdetését határozza el, amelyre Reményi József, Berán Lajos és Horváth Béla szobrászművészeket hívja meg. E szűkebb pályázaton résztvevő művészeknek fejenként 250—250 koronát biztosít a bizottság a f. évi április hó 10-ig beküldendő vázlatos mintáikért és a pályázókra bízta, hogy egy vagy több pályatervvel vegyenek-e részt e szűkebb pályázaton. A Társulat céljainak legmegfelelőbb vázlat szerzője kapja majd a megbízást a sokszorosításra alkalmas minta készítésére; e végleges mintáért újabb 1000 korona tiszteletdíj jár. Ezenfelül a Társulat az illető művésznak felajánlja az érem forgalombahozatala után várható tiszta haszonnak 50%-át. A tiszta haszon alatt értendő a különbözet, amely egyrészt az éremminta beszerzésével felmerült eddigi és azután fizetendő tiszteletdíjak, a modell sokszorosításával járó kiadások és az elárusítási jutalékok, másrészt pedig az érem eladásából befolyó jövedelem között megállapítandó lesz.

Györgyi Kálmán igazgató javaslatára a bizottság pályázat hirdetését határozza el olcsó raktárbútorok tervrajzaira. A pályázat részletes föltételeinek megállapítására a bizottság Faragó Ödön biz. tagot és az igazgatót kéri fel. Ennek az újabb pályázatnak részletes feltételeit a Hivatalos Újgyek rovatában közöljük.

LEVELESLÁDA

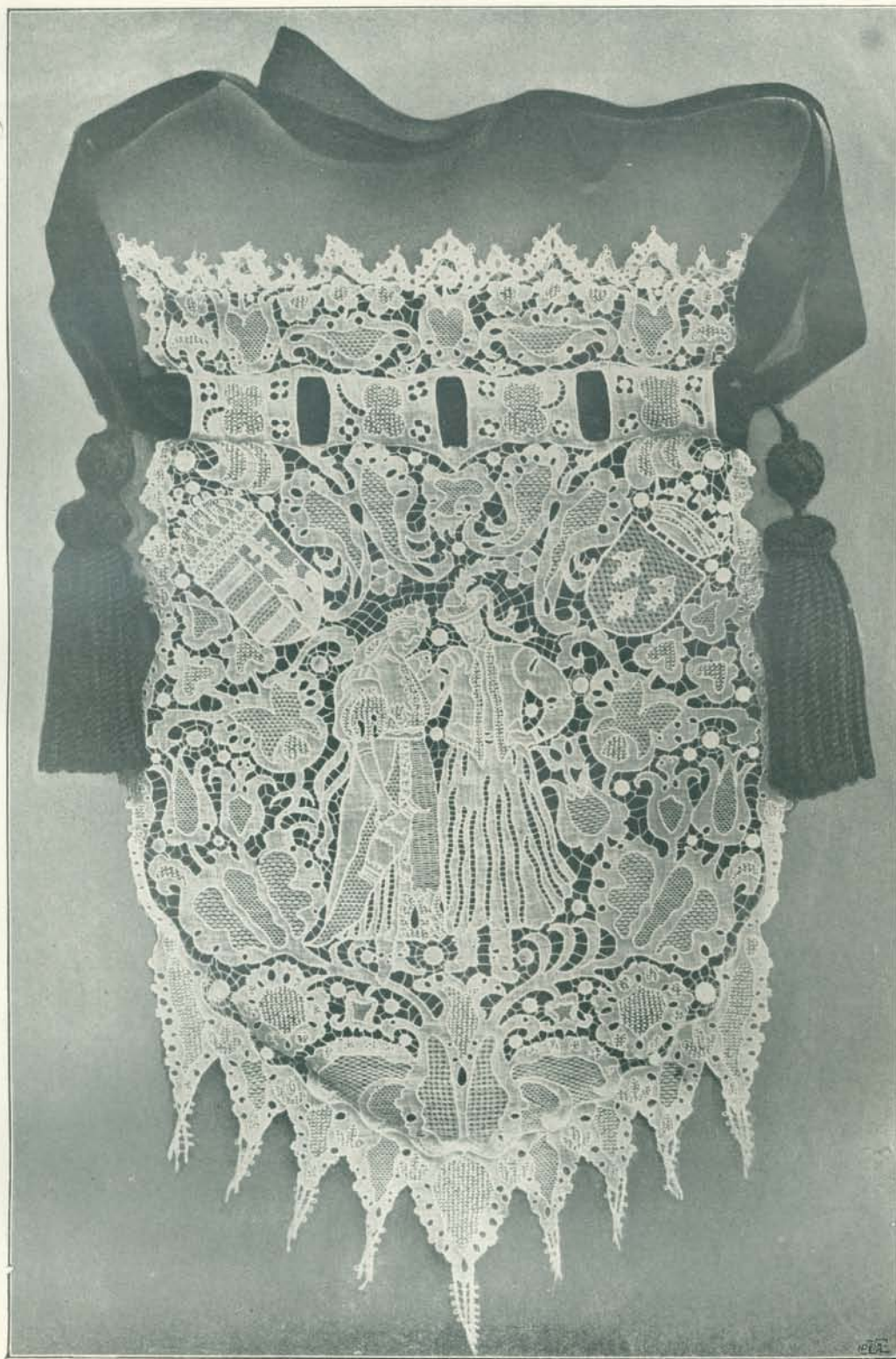
BÉCSBE VÁNDOROLT HÓDOLATI TÁRGYAK. Kedves Szerkesztő úr, engedje meg, hogy az Ön levélszekrényébe az én panaszos soraimat is bedobhassam. A koronázás nagyszerű ünnepélyessége mindnyájunk szívét megdobbantotta. Történeti fényességek gyulladtak ki és régi koronázások halk reminiscenciái belevegyültek az új király koronázás eleven hangjába. Érdekelte e multnak elszállt dicsősége is: kerestem a mai magyar király elődeinek juttatott nemzeti ajándékokat. A törvényhatóságok hódolatait, amelyek bizonyosan a régebbi évszázadokban is a betűvetés remekeivel íródtak. Az ezüst- és aranytárgyakat, melyekben e nemzet sohasem szűkölködött, mikor új királyával szemben hódolatát és gyengédségét kellett kifejeznie. De sehol sem találtam őket. Ahol megfordultam: múzeumokban és levéltárakban mindenütt ugyanazt az útbaigazítást kaptam, hogy a magyar nemzet hódolati tárgyai és feliratai Bécsben keresendők. Régi mestermunkák, könyvdíszítés, könyvkötés, ötvösművészet és sok egyéb iparág legremekőbb alkotásai, melyekből itthon okulnia kellene az iparművészet és a műipar tanulói-

nak, valahol a Burg sötét zugában vannak és bizonyára senki és sohasem fogja őket onnan napfényre hozni, vagy éppen a mi múzeumainkba utalni. De ha már annyi régi művészi energia elveszett és nyomtalanul elszállt az udvari raktárak temetőjében, nem volna-e helyénvaló megmenteni legalább e mostani koronázásra készült művészi munkákat. Nem volna-e igazi elismerése magyar jogainknak, ha azt, ami szépet e koronázásra magyar kéz tett uralkodójának trónusa elé, itt őriznék meg a budai várban, kegyelettel, üveges szekrényben, élő tanulságul mindenkinek, aki ebbe a várba elzarándokol és kellemes emlékéül e vár mindenkori urainak, akik számára több ez az ereklyénél: egy nép szeretete, ízlése és hódolata a mi sajátos kézjegyünkkel van e tárgyakba beleírva. Budapest, 1917 január 4. Őszinte barátsággal K-n S-r dr.

NYILATKOZAT. T. Szerkesztő úr! Folyóiratának 1916. évi X. számában a „Leveles láda” rovatban közli „N. N.” levelét, mely a vezetésem alatt álló Kőbányai Polgári Serfőző r. t. dolgaival foglalkozik. Megállapítom, hogy valótlan az, miszerint mi a számkra vázlatokat készített Helbing Ferenc iparművészeti iskolai tanár úrral a honorariumra vonatkozólag alkudoztunk vagy „egyezkedtünk” volna, ellenben igaz az, hogy Adler Zsigmond főtisztviselőnk, midőn megbízása volt több nyomdai céget csomagolási vázlatok bemutatására felszólítani, saját kezdeményezéséből fordult az Iparművészeti Iskolához, hangsúlyozván úgy Csermendy Elemér úr előft, kivel első ízben beszélt, mint Helbing Ferenc tanár úr előft, ki utóbb telefonon jelentkezett, hogy csakis a kivitelre elfogadandó vázlatok díjaztatnak, amit az itt megnevezett urak tudomásul is vettek. Így tehát a pályázók teljesen tisztában voltak azzal, hogy nem műpártoló, mecenási aktussal állnak szemben. Budapest, 1917 január 24. Maradtam szerkesztő úrnak kész tisztelettel dr. Freund Antal s. k., a Kőbányai Polgári Serfőző r. t. igazgatója.

RÉGISÉGKERESKEDELEM ÉS ÁRDRÁGÍTÁS. Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Napról napra olvassuk az újságokban, hogy mily szigorú rendeletek készülnek és mily súlyos ítéletek csapnak le a háborús konjunktúrák kihasználóinak fejére. Látjuk, hogy ha a budakeszi kofa négy fillérel drágábban adja a túróf, akkor — igen helyesen — ott marasztalják a kerületi kapitányságon egypár napra. De még sohasem olvastam, hogyha valaki egy cserépből való szenteltvíztartót, mely huszonöt évvel ezelőtt készült Hód-

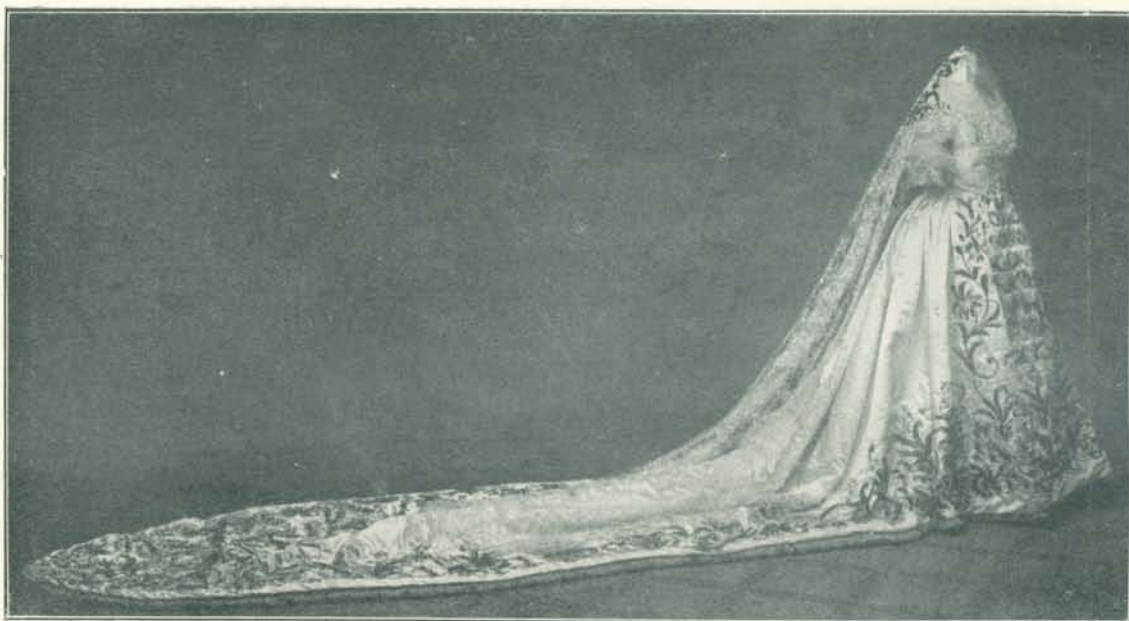

35

35. Halasi csipketarsoly, melyet Zseny József ajánlott fel Zita királynénak. Készítette Markovics Mária.

35. Mit Halaser Nähspitzen geschmückte Handtasche, die durch Herrn J. Zseny der Königin Zita dargebracht wurde. Ausführung von Marie Markovics.

53

76

37

54

36. Zita királyné koronázási ruhája és uszályának részlete — 37. Aranyhímzéssel díszített fehérsejtem. Id. Weinsturm Antal fényképe nyomán.

36. Krönungskleid der Königin Zita und Teil der Schleppe. — 37. Weisse Seide mit Goldstickerel.

58

58. Zita királyné koronázási díszruhája. Készítette Girardi József Budapesten. A ruhaaljat az Országos Házilipari Szövetség, a derekat a pozsonyi Izabella-Egység mûhelyeiben hímezték. Idősb. Weinwurm Antal fényképe nyomán.

58. Krönungskleid der Königin Zita. Konfektion: J. Girardi Budapest. Ausführung der Stickereien der Robe durch den Landeshausindustrieverein, der des Leibes durch den Isabella-Verein in Pozsony.

55

59

56

59. Gróf Hadik Barkóczy Endréné, Zichy Klára grófnő
koronázási díszruhájában.

59. Gräfin Klara Hadik Barkóczy—Zichy in ihrem nationalem Krönungs Galaanzug.

40

40. Gróf Dessewffy Emilné, Batthány Ella grófnő koronázási díszruhájában

40. Gräfin Ella Dessewffy—Batthány in ihrem nationalem Krönungs-Galaanzug.

57

41

58

41. Gróf Batthány Lajosné, Andrássy Ilona grófnő koronázási díszruhájában. Labori fényképe nyomán.

41. Gräfin Ilona Batthány-Andrássy in ihrem nationalem Krönungs-Galaanzug.

42

42 Gróf Mikes Árminné, Bethlen Klementin grófnő koronázási díszruhájában. Kardos fenyképe nyomán.

42 Gräfin Klementine Mikes-Bethlen in ihrem nationalem Krönungs-Galaanzug.

43

60

43. Halasi csipkekendő. Tervezte Dékáni Árpád. Megvásárolta Ő felsége az O. M. Iparművészeti Társulat karácsonyi vásárján.

43. Halaser Spitzentuch. Entwurf von Á. Dékáni. Angekauft von Sr. Majestät dem König Karl IV.

mezővásárhelyen és három hatost ér, mint holicai fajansz-ot ad el százhatvan koronáért, hogy azt is becsukná árdrágtásért. Arról sem tudok, hogy a rendőrség akkor, mikor a nagy galíciai menekült-invázió után összefogdosta a gyanus kávéházakban a törött bors- és vöröshagymakereskedőket, hogy akkor razziát tartott volna például a zugrégi-ségkereskedők és álműgyűjtők közt is. Innét van talán, hogy akik akkor az élelmiszer-üzlet sikos talaján elcsúsztak, azóta sorra megnyitották biedermeier-vacakokkal, miska-köpenyekkel és nagyanyám szurtos arcképeivel bőven felszerelt régiségkereskedésüket. De talán most még sem fognak róluk megfélemezni. Azt olvastam az egyik estilapban, hogy törvényjavaslat készül a háborúban elfajult különféle tisztességtelen kereskedelmi szokások megállítására. Ebben a törvénytervezetben semmi esetre sem volna szabad megfélemezni a régiségkereskedelemben elharapózott tisztességtelenségekről sem. Elvégre a törvény arra való, hogy a társadalmat becsapások ellen megvédelmezze és itt nem igen lehet arra hivatkozni, hogy az empire-ágy nem elsődrendű élelmicikk. Akiknek Albertfalván készült empire-ágyat adnak el úgy, mintha az Fontainebleauból került volna oda, azt épp úgy megfejik, annak az árúját épp úgy drágtítják, hamisítják és végeredményben épp úgy kifosztják őt, mintha ugyanezt a cukorral vagy a zsírral szenvedte volna el. És mindenesetre meg kellene fontolni, hogy nem volna e célszerű e régiségkereskedőket valamiféle szakértő hatóság felügyelete alá helyezni, amelynek épp úgy meglegyen a joga, hogy elkobozza a galvano-bronzórákat és a cseh üvegyárák kohóiból tavaly kikerült biedermeier-poharakat, mint ahogy a borvizsgáló-bizottság a csatornába öntetheti a fukszinos vizet. Igaz tisztelettel, híve *Király Kálmán Győr.*

HÁBORÚS VILÁG

HÓSEMLÉK KÍNAI EZÜST ÖRÖKÉGŐK-KEL. Mialatt a magyar parlament a hősök emlékét megörökítő törvényjavaslatot tárgyalta, szerényen és illatosan, mint egy magányos ibolya elhagyott síron, úgy jelent meg a Haza Védelmében Elesett Hősök Emlékét Megörökítő Vállalat körlevelével, melyben „elesett drága véreink emlékére” minden városnak és községnek felajánlja az ő fehér márványtábláit kínai ezüst örökéggökkel, darabját csak hetven koronáért, tiszt uraknak fekete színben aranyos kivitelben száz koronáért. Az ibolyának megtiltani nem lehet, hogy a tavasz fuvallatára meg ne jelenjen, de az

ilyen kegyelethiánák ellen mégis helyes volna a legszigorúbb fellépés, ami talán éppen azon az alapon volna lehetséges, hogy az ilyen hangzatos vállalatok címei magukat a hatóságokat is könnyen tévedésbe ejtik és az Országos Bizottsággal való összetévesztésre alkalmasak. Akár országgyűlési képviselők állnak tehát a hősi üzlet háttérében, akár egyszerű utazó-képviselők, mindenesetre fontos, hogy a vidék minden közigazgatási hatósága, még a legkisebb falu kisbírája is tudomást szerezzen róla, hogy van Budapesten egy országos jellegű, hivatalos hatalommal felruházott s művészek bevonásával alakított testület, mely bárkinek ad ily kegyeleti célokra terveket, költségvetést, útbaigazítást. A Hősök Emlékét Megörökítő Országos Bizottságnak éppen az a célja, hogy a márványtábla-vigéckedésnek, e legalantasabb háborús üzletnek izléstelenségeitől megóvja az országot és ezért a sajtónak és a nyilvánosság minden eszközének minden tudomására jutott kinaezüst-örökéggős emléktábla felajánlása kapcsán rá kell mutatnia az ily emlékek üzleti, hazug immoralitására.

AZ IPARMŰVÉSZET PACIFIZMUSA. A mögött az Anglia mögött, amely karddal és golyóval akarja Németország gazdasági erejét megfojtani, ott van egy kétségkívül kulturáltabb, okosabb társadalmi réteg is, mely a németiség szellemi fegyvereivel, azoknak nagy felkészültségét elsajátítva törekszik az ellenfél világpiaci ábrándjait semmivé tenni. Egy kis füzet juttatja ezt tisztán kifejezésre, mely csupa angol cikket és vitairatot gyűjt egybe az angol lapokból, röpiratokból s bemutatja a német iparművészeti köröknek, hogyan gondolkozik a németek iparművészeti szervezettségéről a szigetvilág legjobb esztétikusainak és gazdaságpolitikusainak egy kis csoportja. („Englands Kunstindustrie und der Deutsche Werkbund.“ München, Bruckmann 1916.) Tehát ekként gondolkoznak. Németország megvert bennünket ipari izlése tekintetében. Tőlünk tanulták el a kézművesmunka becses voltát és most ők az erősebbek ebben. Lys Baldry azt mondja: ez azért van, mert ők a művészet és a kereskedelem viszonyát alaposabban tanulmányozták, mint mi és az ő kereskedelmi szervezettségük okosabb, mint a miénk. S ezért jobban meg is felel a modern követelményeknek. Egy másik író szerint azért erősebbek ők, a teutonok, mert az ő tekintetük magára az anyagra irányult s azt igyekeztek minél tökéletesebben feldolgozni. Szó ami szó, a füzet írói egytől egyig érzik, hogy most az angoloknak kell a németeket utánozni, még pedig egyenesen meg is jelölik az utánzás